

dne 23. oktobra 1526 in svobodni volilni akt sta najboljši dokaz, da je hiša habsburška dobila češko krono po svobodnej volitvi (prav res je! na desnici) in nekaj podobnega se je zgodilo pri onej manjšini ogerskih stanov, ki so se bili dne 1. decembra 1526 zbrali v Požunu, da svobodno izvolijo Ferdinanda ogerskim kraljem.

(Dalje prihodnjič.)

Govor poslanca Kluna

v državnem zboru dne 1. maja 1888.

(Dalje.)

Žal, da smo se varali v svojih nadah; gospod naučni minister se je gotovo bal, da bo kaj zgubil na časti, ko bi se bil po načelu „sapientis est mutare sententiam“ udal našim prošnjam, ker bi se morda potem ljudem zdelo, da njegove naredbe niso vedno primerne in včasih potrebujejo popravi. Zato se je gledé gimnazije v Kranji do sedaj upiral in bi nam prej ustanovil z večjimi troški novo šolo v Ljubljani, kakor pa pustil gimnazijo v Kranji in tako preklical svojo naredbo, nasproti današnjim besedam, kje bi sploh bil minister, ki se ne bi moral ozirati na finančni položaj države. Prebivalstvo na Gorenjskem visoko ceni gimnazijo v Kranji, in zato je 36 občin poslalo v zadnjem zasedanju peticijo deželnemu zboru, kar morejo spričati gospodje od one (leve) strani, v kateri prosijo, naj bi deželni zbor posredoval v tej stvari — da namreč ostane gimnazija v Kranji. Deželni zbor je spoznal potrebo spodnje gimnazije v Kranji in naročil deželnemu odboru naj stori primerne korake, da se ohrani gimnazija.

Jaz pa mislim, da ima o tem vprašanji govoriti več ali manj tudi ta visoka zbornica. Ni treba posegati v pravice eksekutive in ji dajati navodila, vendar ima visoka zbornica važno, rekel, bi odločilno besedo. Kajti gospod minister nam ne more dati obljubljenih novih šol, ako mu ta visoka zbornica ne dovoli sredstev. Pameten človek ne bo nikomur odrekel potrebnih sredstev, ali ravno tako umevno je, da mora zbornica presoditi, če so sredstva potrebna. Kakor sem dokazal je šola za nas na Kranjskem potrebna, ni pa potrebno, da bi morala biti v Ljubljani. marveč je želeti iz mnogih vzrokov, ki sem jih prej navel, da se ustanovi v Ljubljani. Na korist je državi, prebivalstvu in disciplini, da gimnazija v Kranji ostane, in če bodo zahtevale razmere, razširi v zgornjo gimnazijo.

Zato bom pri dotičnem naslovu nasvetoval resolucijo, da ostane gimnazija v Kranji, in to resolucijo že sedaj priporočim visoki zbornici, da bo pokazala gospodu naučnemu ministru, da hoče k vsem naredbam g. naučnega ministra reči „da in amen“ (Prav res! na levici), in tudi ne le zaradi tega naložiti državi večje breme, da ostane malo premišljena ministrova naredba.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Dobrova 16. junija. (*Različno*). Danes mi je veselo vest „Novicam“ poročati, namreč, da je kozja epidemija v naši fari in šolski občini z dnevom 10. t. m. popolno prestala in zginila. Od dné 1. februarja pa do dne 10. junija t. l. bilo je v naši fari še v 18tih družinah na kozah še 29 oseb zbolelo; od teh ozdravelo jih je bilo 22, a umrlo pa 7.

Kozé razsajale so v naši občini od dne 20. sept. lanskega, pa do zadnjih dni meseca maja t. l. Dne 10. t. m. je pa zadnji kozavi bolnik popolno okreval in ustal.

Septembra meseca lanskega leta, bile so se koze pričele pri „Maslarji“ v Kozarjah, a končale so se dne 10. t. m. pri „Tinčeku“ na Utiku. Obiskale bile so vse vasi tukajšnje fare od prve do zadnje. Najhuje razsajale so v Kozarijah na Švici in Dobrovi, najmanj pa v Brezji. Po vseh vaseh tukajšnje fare bilo je v 104ih družinah vsega skupaj 248 kozavih bolnikov; od teh ozdravelo jih je 199 oseb, umrlo pa 49; med umrlimi bilo 47 otrok in dvoje odraslih oseb.

Koze naredile so nam osobito pri šoli veliko občutne kvare; ne le, da ob najugodnejšem času od dne 11. novembra lanskega pa do dne 15. svečana letošnjega leta ni bilo rednega šolskega poduka, s čemur bil je poglavitni šolski pridelek zamujen, nego po drugi strani je tudi večina onih otrok, kateri so koze prestali, po duhu in telesu zelo opešala, in le prav počasi, da si videzno popolno zdravi, se v teh dveh obzirih zopet utrjujejo.

Od pričetka pomladi sem, smo imeli tu za vsestransko rast kaj ugodno vreme. Do konca maja meseca vrstili so se topli dnevi s pohlevnim dežjem. Mesec junij bil je pa do včerajšnjega dne uže precej suh postal; ni čuda, ker bilo je skoz celih 10 dni zaporedoma gorkote do 27 R° na solncu.

Pridelki na polji, izuzemši ozimne reži, katere so pred zimo največ trpele in so redke, vse drugo do sedaj kaj lepo kaže in dobre letine obeta.

Sena, osobito po senožetih v ravnini, ako se lepo spravi, bode memo lanskega leta deloma več, po bregovih pa mnogo manj.

Prva košnja pričela se je pretečenega tedna; precej sena je uže pod streho.

Včeraj, hvala Bogu, nam je blagodejni dež zemljo prav dobro namočil; ta dar božji se kaj dobro prilega željnim sadikam, katere so se v pretečenim in tekočim tednu sadile.

Sadno drevje je sicer lepo cvetelo, a ob času cvetja bilo je malo preveč juga ter vsled tega oplodba cvetja le bolj srednja.

Glogovi belin ni napravil letos tukaj posebne škode, ker se je zalega o pravem času prav pridno obirala in uničevala.

Na šolskem vrtu imamo letošnjih in lanskih požlahtnjenčkov uže nekaj nad 800.; poleg tega imamo pa tudi za prihodnjo pomlad posajenih 550 pikirančkov, doma izgojenih.

Le to naj še omenim, da smo skoz ves mesec maj zjutraj ob 5. uri obhajali lepe šmarnice, za kar gre zahvala našemu gospodu župniku Jerneju Babniku, a v drugi pa tudi njegovemu pomočniku gospodu Valentinu Lavtarju. M. Rant.

Iz Ljubljane. — Deželni zbor Kranjski. Danes 20. t. m. prične se zborovanje deželnega zbora kranjskega omejeno na edini predmet konverzije deželnega zemljiško-odveznega dolga. — Kar nas je pri vabilu k zasedanji deželnega zbora razveselilo bilo je to, da je bolni deželni glavar Gustav grof Thurn vabilo s krepko roko lastnoročno podpisal, kar nam daje nado, da se mu zdravje kmalu povrne.

Za konverzijo samo pa je čas jako ugoden, ker je cena javnih posojil visoka n. pr. stane 100 gld. enakega gornjeavstrijskega posojila, kakoršno je naše sedaj pripravljeno, danes gld. 99.90. To posojilo prevzela je vlani „Unionbank“ po gld. 94.90. Za naše posojilo ponuja, kakor piše „N. fr. P.“ minulo nedeljo ravno ta banka po gld. 95.50 — Ker pa pri današnjih razmerah banki ostane izredno velik dobiček gld. 4.40 od vsakih 100 gl. in je pričakovati, da gredo kursi še bolj na kviško, zato se nadajamo, da deželni zbor pred svojim sklepom doseže še ugodnejše pogoje, ali pa si vsaj pridrži pravico, da polovico najema sam odda.

Zborovanje ima sedaj trajati dva, k večjem tri dni.

— Občni zbor c. kr. kmetijske družbe bil je minuli četrtek prav dobro obiskan. Glede izvolitve enega člana v glavni odbor postala je borba tako živahna, da se je volitev morala vršiti štirikrat. Pri prvi volitvi delili so se glasovi med gg. Kastelic, ki je bil do sedaj odbornik, ter med dvornega kaplana Šiška in pa M. Perucija. Pri drugi volitvi so se glasovi cepili še toliko, da je g. Šiška prejel jeden glas pod nadpolovično večino, g. Peruci pa največ za njim, nekaj glasov se je razcepilo. Pri potem sledeči ožji volitvi med imenovanima gospodoma pa se je dokazalo, da je bilo mnogo več listov oddanih, kakor pa je bilo členov družbe navzočih, zato se je morala volitev še v četrto ponoviti tako, da je vsak volilec svoj list osebno oddal pri predsedništvu in se potem vstopil na drugo stran med one, ki so že volili. Pri tej volitvi zbran je bil z izdatno večino g. škofovski dvorni kaplan Šiška.

Predloženim novim pravilom ugovarjal je sam gospod Deschmann v splošni razpravi. Pri tem zborovanji ni imel saboj v obče nobenega političnega pristaša.

O pravih poročal je g. ces. svetnik Murnik, sprejele so se potem po kratki razpravi z malimi nebitvenimi popravki. — Izmed potem sledečih predlogov omenjamo samo žalostne novice iz Vipavske

doline, da se je minuli teden tudi tam prikazala trtna uš in podružnica je poročala, naj bi se, ako je to še zvršiti z uspehom, okuženi vinogradi pokončajo, da se trtna uš zatare.

Občni zbor je bil sklenjen kmalu po 1 uri in potem se je mnogo deležnikov zbralo pri skupnem obedu v gostilni „Pri zvezdi“ (Ferlincu), kjer je zbrana družba živahno odobrila po podpredsedniku g. Seuniku izrečeno napitnico na gospoda poljedeljskega ministra grofa Falkenhayn-a, drugo zdravico napil je dr. Poklukar bolnemu predsedniku grofu Thurnu, z željo, da bi mu Bog povrnil ljubo zdravje, g. Murnik napil je gosp. deželnemu predsedniku baronu Winkler-ju in potem sledilo je še več napitnic.

— 50letnico svojega službovanja kot tiskar praznuje v nedeljo dne 1. julija gospod Anton Pleško, strojevodja v „Národní tiskarni“, združena je ta slavnost ob enem tudi z dvajsetletnico ustanovljenja tiskarskega društva v Ljubljani. Vspored je: ob 11. uri dopoldne, pozdravljenje slavljenca v društveni dvorani; ob 1. uri popoldne banket pri g. Ferlincu; ob 4. uri popoldne: Slavnostni koncert na Koslerjevem vrtu. Vstopnina za osebo 30 kr. Čisti dohodek je namenjen blagajnici v podporo tiskarskih vdov in sirot.

— Strela ubila je prejšnjo nedeljo zjutraj Nežo Plut v Semiču. Nesrečnica postavila se je med hudo uro pod visoko drevo in je tam našla prerano smrt.

— Porotna sodnija v Ljubljani pričela je minuli teden svoje končne razprave in že vidimo zopet na zatožni klopi skoraj same ubijalce, jednega celo morilcaroparja. Do sedaj bili so obsojeni: Jakob Pavšek, zaradi uboja na 18 mesecev; Franz Strgar, zaradi težkega telesnega poškodovanja, na 16 mesecev težke ječe. Franc Zevnik pa zaradi roparskega umora k smrti na vislicah. Naj bi vsaj take vsako leto ponavljajoče se kazni bile v svarilo naši večinoma zaradi pijanosti prebojaželjni mladini. Nadajamo se, da bode sedaj izdatno podraženo žganje tudi pripomoglo brzdati divjo bojaželjnost.

— Vožnjo v s cveticami okinčanih vozov priredila je minulo sredo popoldne ob 6. družba ljubljanskih jezdecov pod vodstvom trgovca E. Mayer-ja. V Gradišči zbralo se je 49 s cveticami okinčanih vozov, v katerih se je vozila gospoda po mestu, potem pa so se odpeljali krog Rožnika na strelišče.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Nemška. — Minulo je še le 99 dni odkar je umrl stari nemški cesar Viljem nad 90 let star in že mu je sledil minuli petek dne 15. t. m. njegov še le 57 let stari sin, cesar Friderik, v večnost po dolgi neozdravljivi vratni bolezni na svojem poletnem bivališči Friderichskron pri Potsdam-u.

Mej zdravniki tekla je ves čas bolezen pravda, jeli vratna bolezen cesarjeva rak ali ne rak, sedaj je pravda